

Ebből természetesen nem az következik, hogy most már ölbe tett kézzel várhatjuk, hogy ezek a spontán társadalmi erők kivezessenek a válságból. Állami szociálpolitikával és a kisebb közösségekben végzett szociális gondoskodással kellene megakadályozni azt, hogy a várható gazdasági változások a magyar társadalom egy részének anyagi helyzetét súlyosan lerontsák, a szegénységbe sodorják. Tovább kell erősíteni az egyének és kis közösségek szabadságának jogi biztosítékait. Végül, de nem utolsósorban olyan társadalmi intézményeket kellene kiépíteni, és olyan értékeket és erkölcsi normákat kellene általánosan elfogadottá tenni és a mindennapi életben érvényesíteni, amelyek elősegítik, hogy a magyar társadalom tagjai a „szeretet” és az „emberi létezés” dimenzióban minél kevésbé szenvedjenek hiányokat. Az utóbbi nyilvánvalóan nem állami feladat. Az államtól elsősorban azt várhatjuk, hogy bontsa le az akadályokat ezeknek a szükségleteknek kielégítése előtt, hogy az egyes emberek, családok, kisebb és nagyobb közösségek, közöttük az egyházi közösségek, vagy a ma divatos kifejezéssel a „civil társadalom” elvégezhesék építőmunkájukat.

Jegyzetek:

1. Hankiss Elemér: Társadalmi csapdák. Diagnózisok, Budapest, Magvető, 1983. Hankiss Elemér: Kelet-európai alternatívák. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1989.; — 2. Andrews F. M., Withey S. B.: Developing measures of perceived life quality: results from several national surveys, Social Indicators Research, 1974, vol. 1. no. 1. 1—26 p.; — 3. Campbell, A., Converse, P. E., Rodgers, W. L.: The quality of American life, Perceptions, evaluations, and satisfactions, New-York, Russel Sage, 1976.; — 4. Allardt, E.: A frame of reference for selecting social indicators, Helsinki, Societas Scientiarum Fennica, 1972. Allardt, E.: Dimensions of welfare in a comparative Scandinavian survey, Helsinki, University of Helsinki, Research Group for Comparative Sociology, 1975.; — 5. Maslow, A.: A theory of human motivation, Psychological Review, 1943. 370—396. p.; — 6. Rawls, J.: A theory of justice, London, Oxford University Press, 1972.; — 7. McLean, I.: Public choice, Oxford, Basil Blackwell, 1987.; — 8. Lindenberg, S.: Contractual relations and weak solidarity: the behavioral basis of restraints on gain-maximization, Journal of Institutional and Theoretical Economics, 1988, 39—58. p.; — 9. Hirsch, F.: Social limits to growth, London, Routledge and Kegan Paul, 1977. 157. p.; — 10. Walzer, M.: Radical principles. Reflections of an unreconstructed democrat, New York, Basic Books, 1980. 67. p.; — 11. Bibó István: Az európai társadalomfejlődés értelme, Bibó István: Válogatott tanulmányok, 3. Budapest, Magvető, 1986, 77. p. és 44. p. — 12. Durkheim, E.: Az öngyilkosság, Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1967. — 13. Thomas, W. I., Znaniecki, F.: Chłop polski w Europie i Ameryce, 5. Varsó, 1976. — 14. Merton, R. K.: Társadalmi struktúra és anómia. In Andorka Rudolf, Buda Béla, Cseh-Szombathy László szerk.: A devians viselkedés szociológiája, Budapest, Gondolat, 1974. 45—60. p.; — 15. Geyer, R. F., Schweitzer, D., szerk.: Theories of Alienation: critical perspectives in philosophy and the social sciences, Leiden, Martinus Nijhoff, 1976. — 16. Markovic, M.: Alienated labour and self-determination. In Geyer, R. F., Schweitzer, D., szerk.: Alienation: Problems of meaning, theory and method. London, Routledge and Kegan, Paul, 1981. 130—148. p.; — 17. Secman, M.: Alienation studies. Annual Review of Sociology, 1975, vol. 1. 91—123. p.; — 18. Linsky, A. S., Straus, M. A.: Social stress in the United States: links to regional patterns in crime and illness, Dover, Auburn Press, 1986. — 19. Kopp Mária, Szabasi Árpád: A neurózis szempontjából különösen veszélyeztetett társadalmi beilleszkedési zavarokról, Budapest, Kossuth, 1988. 143—168. p.; — 20. Józán Péter: A halálzási viszonyok alakulása Magyarországon 1945—1985. 1. k. Budapest, KSH, 1988.

KÁNTOR ZSOLT

Töredék

*területek vannak nem anyagok, a kudarc nagy kiterjedésű
a kudarc mint az álarc beleszagad az arcba, kvarc és begedű
nagy piros papírlapra csorog az éjszakából a méz, a neved*

méze.

*közben a meggyantázott vonószálak közül egy leszakad és lóg
mintba a bajadából búzózott volna ki egy őszebb szál
kis korpusz ez a dal mintba almák gurulnának és neki
-ütődnének a Lélek lelakkozott begedűborításának*